

WSPARCIE DLA FIRM W CZASACH KORONAWIRUSA – PYTANIA I ODPOWIEDZI ZUS

Zasiłek opiekuńczy i kwestie związane z jego wyliczaniem, decyzje ws. kwarantanny czy zagadnienia dotyczące naliczania składek – pytania w takich sprawach przekazaliśmy w ostatnich dniach w imieniu przedsiębiorców do opolskiego oddziału ZUS. Odpowiedzi publikujemy poniżej.

Odpowiedzi na te pytania padły też dziś w programie „Druga Kawa” na portalu „24Opole.pl”. Jego gościem była Beata Dyko - dyrektor opolskiego oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, która odpowiada na pytania, jakie trafiły do ZUS za pośrednictwem Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki.

Program ten można obejrzeć tu:

http://www.24opole.pl/32820,Beata_Dyko_Zaklad_Ubezpieczen_Spolecznych_dziala_na_biezaco,wiadomosc.html

Najwięcej pytań dotyczyło zasiłku opiekuńczego. Dlatego stworzyliśmy z nich cały blok. Zaczynamy jednak od pytań bardziej ogólnych. Oto one:

Pytania różne:

1. Czy Sanepid ma obowiązek wystawienia decyzji o odbywaniu kwarantanny dla członków rodziny osoby, która wróciła z zagranicy?

Obecne przepisy nie mówią nic o decyzji administracyjnej Sanepidu dotyczącej kwarantanny członków rodziny i jest to raczej pytanie do Sanepidu, natomiast w kontekście ustalania przez ZUS prawa do zasiłku chorobowego i jego wypłaty, to wnioskodawca składa oświadczenie o tym, że przebywa na kwarantannie i jest to traktowane równoznacznie z e-ZLA czyli orzeczeniem o czasowej niezdolności do pracy. To jest podstawą do ubiegania się o zasiłek chorobowy.

Osoba, która przekracza granicę państwową, ma obowiązek odbycia obowiązkowej kwarantanny, która trwa 14 dni.

W takiej sytuacji osobie, która jest objęta ubezpieczeniem chorobowym, np.:

- pracownikowi (ubezpieczenie obowiązkowe),
- zleceniobiorcy (ubezpieczenie dobrowolne),
- osobie prowadzącej działalność pozarolniczą (ubezpieczenie dobrowolne),

przysługują świadczenia z tytułu choroby – wynagrodzenie za czas choroby wypłacane przez pracodawcę na podstawie art. 92 kodeksu pracy lub zasiłek chorobowy.

Aby uzyskać świadczenie z tytułu choroby, osoba objęta kwarantanną składa Oświadczenie o odbywaniu obowiązkowej kwarantanny po przekroczeniu granicy. Dotyczy to osób, które odbywają obowiązkową kwarantannę po przekroczeniu granicy państwowej, która rozpoczęła się po 15 marca 2020 r. Oświadczenie należy złożyć w terminie 3 dni roboczych od dnia zakończenia obowiązkowej kwarantanny [1].

Wzór "Oświadczenia o odbywaniu obowiązkowej kwarantanny po przekroczeniu granicy" (plik doc 58kb)

Takie oświadczenie pracownik lub zleceniobiorca składa do swojego płatnika składek, np. pracodawcy, zleceniodawcy.

2. Od 1 kwietnia zakład zmniejsza wszystkim pracownikom wymiar etatu i płacę. Czy zasiłki należy przeliczyć według płacy za kwiecień wszystkim osobom - nawet tym, które mają chorobowe na przełomie marca i kwietnia?

Jeżeli tylko wynagrodzenie zostało zmniejszone, a nie zaprzestano wypłaty żadnego ze składników wynagrodzenia, to nie należy przeliczać ustalonej podstawy wymiaru zasiłków należnych od 1 kwietnia dla pracowników, których niezdolność do pracy trwa od marca.

Natomiast dla pracowników, u których niezdolność do pracy powstała w miesiącu kwietniu- podstawę wymiaru zasiłku stanowi zmniejszone wynagrodzenie z pomniejszonego wymiaru czasu pracy .

W razie zmiany umowy o pracę lub innego aktu nawiązującego stosunek pracy polegającej na zmianie wymiaru czasu pracy, podstawę wymiaru zasiłku stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie ustalone dla nowego wymiaru czasu pracy, jeżeli zmiana wymiaru czasu pracy nastąpiła w miesiącu, w którym powstała niezdolność do pracy albo w miesiącach poprzedzających.

W razie podjęcia przez zakład pracy decyzji o zaprzestaniu wypłaty składnika wynagrodzenia od określonej daty, podstawę wymiaru zasiłku przysługującego za okres od tej daty, ustala się z wyłączeniem tego składnika. Jeżeli jednak składnik wynagrodzenia zostanie włączony w całości lub w części do innego lub zamieniony na inny składnik wynagrodzenia, zasada ta nie ma zastosowania.

Pytania o zasiłek opiekuńczy:

3. Czy po zmianie przepisów w związku z rozprzestrzenianiem się pandemii koronawirusa obecnie dodatkowy zasiłek opiekuńczy wynosi 28 dni?

W związku z epidemią koronawirusa i zamknięciem placówek do których uczęszczają dzieci, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca dodatkowe zasiłki opiekuńcze. Po zmianie przepisów ze świadczenia mogą skorzystać nie tylko rodzice dzieci do 8 roku życia ale także opiekunowie dzieci niepełnosprawnych.

Przepisy weszły w życie 31 marca i zakładają wydłużenie o kolejne 14 dni okresu, przez który przysługuje dodatkowy zasiłek opiekuńczy. Istotną zmianą jest także przyznanie prawa do tego świadczenia rodzicom dzieci niepełnosprawnych w wieku powyżej 8 lat.

Nowy 14-dniowy okres wypłaty dodatkowego zasiłku obowiązuje od 26 marca 2020 roku. Od tego momentu mogą z niego skorzystać także rodzice, których dzieckiem opiekowała się niania (na mocy umowy uaktywniającej) albo dzienny opiekun, jednak z powodu COVID-19 nie mogą dalej tego robić. Dodatkowe świadczenie otrzymają także rodzice dzieci do 16 lat, które mają orzeczenie o niepełnosprawności oraz do 18 roku życia w przypadku orzeczenia o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Zasiłek przysługuje też opiekunom dzieci, które mają orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego.

Zgodnie z nowymi przepisami, świadczenie dostaną również rodzice osób pełnoletnich niepełnosprawnych, które nie mogą uczęszczać do placówki, np. ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego, ośrodka wsparcia, warsztatu terapii zajęciowej lub innej placówki pobytu dziennego o podobnym charakterze, ponieważ została zamknięta z powodu koronawirusa.

Aby otrzymać dodatkowy zasiłek opiekuńczy wystarczy złożyć u pracodawcy albo zleceniodawcy oświadczenie o sprawowaniu opieki nad dzieckiem. Oświadczenie jest jednocześnie wnioskiem o dodatkowy zasiłek opiekuńczy. Natomiast osoby, które prowadzą działalność lub współpracują z osobą prowadzącą działalność, powinny złożyć oświadczenie w ZUS. Można to zrobić poprzez Platformę Usług Elektronicznych (PUE ZUS), pocztą lub wrzucić do specjalnej skrzynki w placówce Zakładu. Oświadczenie można złożyć w dowolnym momencie, jednak należy pamiętać, że od tego uzależniona jest jego wypłata.

Osoby, które przed uchwaleniem nowych przepisów złożyły już oświadczenie na nowy okres nie muszą tego robić ponownie. Na jego podstawie otrzymają kolejny zasiłek.

Osobom, które złożyły wniosek o zasiłek opiekuńczy na ogólnych zasadach, wniosek taki będzie potraktowany jako wniosek o dodatkowy zasiłek opiekuńczy na dalszy okres. Będzie to oznaczało, że okres przyznanego zasiłku opiekuńczego, nie będzie uwzględniany do limitu 60 dni, natomiast będzie wliczony do limitu kolejnych 14 dni, przez który przysługuje dodatkowy zasiłek opiekuńczy.

4. Czy na dzień dzisiejszy dodatkowy zasiłek opiekuńczy należy się za okres od 12 marca 2020 r. do 14 kwietnia 2020r. włącznie? Czy jednak za okres przerwy świątecznej w szkołach, czyli tj. od 9 kwietnia do 14 kwietnia 2020, już się nie należy?

Co do zasady o zasiłek opiekuńczy wnioskuje się za konkretne dni. Za te dni w których nie ma możliwości zapewnienia opieki dzieciom. Zatem nieracjonalne jest wnioskowanie i wpisywanie w okres wnioskowany dni wolnych od pracy np. sobót, niedziel i dni świątecznych jeśli w tych dniach rodzice są w domu i są w stanie zapewnić dzieciom opiekę. Zasiłek opiekuńczy jest ekwiwalentem za brak możliwości pójścia do pracy i zarobkowania. Zatem jeśli w weekendy i dni świąteczne rodzice są w domu to nie ma uszczerbku jeśli chodzi o absencję w pracy i uszczerbku w zarobku. Ponadto rodzic składający oświadczenie wskazuje że nie ma drugiego rodzica który mógłby opiekować się dzieckiem w konkretnym dniu. Czy w weekendy i święta nie ma drugiego rodzica w domu?

5. Pytanie o wypłatę dodatkowego zasiłku opiekuńczego z powodu zamknięcia żłobków, przedszkoli i szkół w związku z COVID-19: pracownik w oświadczeniu składanym w związku z tym zasiłkiem wpisuje cały okres zamknięcia szkół, wliczając w ten okres także weekendy - chociaż wiadomo, że w soboty i niedziele te placówki są zawsze zamknięte. Czy można wypłacić zasiłek opiekuńczy za wszystkie dni ujęte we wniosku, łącznie z sobotami i niedzielami?

Można wskazać we wniosku weekendy i za te dni zasiłek się należy. Warto jednak pamiętać, że musi być spełniony warunek, że nie ma w tym czasie drugiego rodzica który mógłby opiekować się dzieckiem. To oświadcza rodzic we wniosku. Okresy dodatkowego zasiłku opiekuńczego są liczone tak jak okresy zasiłku opiekuńczego

przyznawanego na ogólnych zasadach, z tym że nie są wliczane do limitu 60 dni w roku kalendarzowym. Jeżeli okres opieki został wskazany, np. od poniedziałku do poniedziałku, to liczymy w sposób ciągły: poniedziałek, wtorek, środa, czwartek, piątek, sobotę, niedzielę, poniedziałek – nawet jeśli sobota i niedziela to dni wolne. Czyli okres dodatkowego zasiłku to 8 dni.

Aby w obliczeniach nie uwzględniać dni wolnych od pracy, ubezpieczony powinien w Oświadczeniu podać dwa okresy opieki – od poniedziałku do piątku (5 dni) i poniedziałek (1 dzień). Wtedy wykorzystany okres to 6 dni. Jeżeli ubezpieczony zamierza wykorzystać 14 dni dodatkowego zasiłku opiekuńczego w okresie

od 12 do 25 marca w Oświadczeniu powinien wskazać łączny okres.

Jeżeli wskaże trzy okresy, tj.:

12-13 marca

16-20 marca

23-25 marca,

otrzyma zasiłek opiekuńczy za 10 dni.

Dodatkowe pytanie: Czy dodatkowy zasiłek opiekuńczy jest należny za weekendy?

Zgodnie z ustawą zasiłkową (art. 11 ust. 4) zasiłek opiekuńczy przysługuje za każdy dzień niezdolności do pracy, nie wyłączając dni wolnych od pracy. Jeśli ubezpieczony wnioskuje o dodatkowy zasiłek opiekuńczy za okres, który obejmuje sobotę i niedzielę, ma prawo do zasiłku opiekuńczego za te dni.

Dodatkowe pytanie: Czy zasadne jest wnioskowanie o dodatkowy zasiłek opiekuńczy w ciągłości również na sobotę i niedzielę w przypadku kiedy oboje rodzice świadczą pracę wyłącznie od poniedziałku do piątku? (rodzic na Oświadczeniu oświadcza, że w okresie sprawowania opieki drugi rodzic nie może się zaopiekować dzieckiem)

Zgodnie z art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 645, z późn. zm.) zasiłek opiekuńczy przysługuje za każdy dzień niezdolności do pracy, nie wyłączając dni wolnych od pracy. Jeśli zatem ubezpieczony wnioskuje o dodatkowy zasiłek opiekuńczy za okres, który obejmuje także sobotę i

niedzielę, ma prawo do zasiłku opiekuńczego także za te dni. Jeżeli w oświadczeniu składanym do uzyskania dodatkowego zasiłku opiekuńczego wskaże wyłącznie okresy od poniedziałku do piątku, zasiłek ten zgodnie z wnioskiem ubezpieczonego będzie przysługiwał tylko za te dni, bez soboty i niedzieli.

6. Czy okres zasiłku opiekuńczego, związanego z opieką nad dzieckiem z tytułu zamknięcia żłobka czy przedszkola z powodu Covid-19, wydłużony o kolejne 14 dni, kończy się dnia 8 kwietnia 2020 r. czy 10 kwietnia 2020 r.?

Można wnioskować do 10 kwietnia włącznie ponieważ to termin zamknięcia placówek edukacyjnych ogłoszony powszechnym aktem prawnym

7. Czy dodatkowy zasiłek opiekuńczy przysługuje pracownicy przy pracy zmianowej na jej dni wolne od pracy (ojciec dziecka także pracuje na zmiany)? Czy w tym wypadku musi ona złożyć - oprócz druku ZAS-36 - także druk Z15A, wskazując pracę zmianową swoją i ojca dziecka?

Zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeśli ubezpieczony oświadczy, że we wnioskowanym okresie nie ma drugiego rodzica/współmałżonka, który może sprawować opiekę nad dzieckiem.

W odniesieniu do dodatkowego zasiłku opiekuńczego mają zastosowanie ogólne zasady wynikające z przepisów ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Jeżeli godziny pracy rodziców pokrywają się, nie ma między nimi przerwy (stykają się) albo czas niezbędny na powrót z pracy do domu jednego z rodziców oraz z domu do pracy drugiego z nich, to jednemu z rodziców przysługuje dodatkowy zasiłek opiekuńczy, gdyż drugi rodzic nie jest osobą, która może zapewnić opiekę dziecku. W treści oświadczenia, które jest składane do ustalenia prawa do dodatkowego zasiłku opiekuńczego, ubezpieczony informuje czy nie ma drugiego rodzica, który mógłby zapewnić dziecku opiekę. Nie ma potrzeby uzyskiwania dodatkowych informacji o godzinach pracy rodziców.

Material opracowany został przez opolski oddział ZUS.

Powyższe wyjaśnienia nie stanowią wiążącej wykładni prawa.

OCRG serdecznie dziękuję za pomoc w realizacji powyższego materiału ZUS w Opolu.